

4. Skrinjarić B. Competence-based approaches in organizational and individual context. *Humanities and social sciences communications*. 2022. № 9. P. 1-12.

5. Sharmahd, N., Peeters, J., Bushati, M. Towards continuous professional development: Experiencing group reflection to analyse practice. *European Journal of Education*. 2018. № 53 (1). P. 58-65.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-92>

PHENOMENOLOGY OF CONTINUOUS SELF-DEVELOPMENT OF FUTURE RESCUERS

ФЕНОМЕНОЛОГІЯ НЕПЕРЕРВНОГО САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ РЯТУВАЛЬНИКІВ

Koval I. S. Коваль І. С.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Deputy Head of the Department of
Educational, Social and Humanitarian
Work and Psychological Support
Lviv State University of Life Safety
Lviv, Ukraine*

*кандидат педагогічних наук,
заступник начальника відділу виховної,
соціально-гуманітарної роботи та
психологічного забезпечення
Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності
м. Львів, Україна*

На сучасному етапі розвитку суспільства приділяється значна увага до феноменології саморозвитку, що пояснюється раціональним розумінням його провідної ролі в житті та становленні людини як професіонала. Сьогодні науковці (Н. Вовчаста, Г. Костюк, С. Максименко, Н. Ничкало, Л. Руденко, М. Савчин, В. Ямницький та інші) розглядають індивіда як суб'єкт власної активності, а процес його розвитку порівнюють до саморозвитку.

У психолого-педагогічних дослідженнях існує проблема у трактуванні дефініції саморозвитку, оскільки вона пов'язана як з психологічною природою так і з поняттями «самовдосконалення», «самоактуалізація», «самовиховання». Не заперечуючи жодного з виокремлених понять, зауважимо, що їхньою метою є ціле направлений розвиток людини, тобто зміна себе в сторону продуктивності.

У енциклопедичному словнику освіти дорослих саморозвиток розглядається як цілеспрямована і свідомо виконувана діяльність, що зорієнтована на формування позитивних особистісних якостей людини,

подолання її негативних властивостей характеру та окреслення власної активної життєвої позиції [4, с. 381].

У розрізі філософії В. Лозовий та Л. Сідлак вказали, що саморозвиток особистості є важливою соціальною проблемою, що потребує адекватного розуміння того, в якому форматі суспільство повинно створювати потрібні умови для особистісної самореалізації, заохочуючи її саморозвиток, чи взагалі блокувати його [3, с. 9]. Науковці тлумачать саморозвиток особистості як взаємопов'язані події, які виникають внаслідок внутрішньо-особистісної свободи, при цьому сприяючи зміні особистісних станів, де кожен наступний – відповідає повнішому, багатшому, досконалішому буттю. Ними виокремлено поняття «усвідомленого саморозвитку особистості», що трактується як саморозвиток особистості, який сприяє похвальному, усвідомленому, бажаному її внутрішньому самозбагаченню [3, с. 98].

У вітчизняній Книзі національної освіти вказано, що мета розвитку фахівця на початковому етапі професійного становлення полягає в цілеспрямованому формуванні професійно важливих якостей, загальних і спеціальних компетентностей, а на подальших етапах – загальне їх удосконалення. Сама ж потреба у організації неперервності саморозвитку спеціаліста має подвійну детермінацію: соціальну – задоволення потреби економіки в кваліфікованих кадрах; особистісну – здатність до професійної конкуренції на ринку праці. Потреба у постійному професійному зростанні спеціалістів знаходить своє відображення в розбудові й підтриманні різних ланок освітньої системи: професійно-технічної, вищої, післядипломної освіти, аспірантури, докторантури, самоосвіти, – у єдності її формальної, неформальної та інформальної складових. У цьому контексті варто врахувати, що зміни в життєдіяльності з якими стикаються фахівці, настільки стрімкі й глибокі, що формальна система професійного розвитку не може задовольнити потреби соціуму. Тому важливою умовою добробуту кожної людини стає постійний професійний розвиток із поєднанням формальної, неформальної та інформальної освітніх частин, що сприяє швидкій реакції на об'єктивні зміни і суб'єктивну мобільність [2].

Інформативно та ґрунтовно аналізує «професійний саморозвиток» К. Соцький, трактуючи його як свідомий, цілеспрямований процес підвищення майбутнім фахівцем рівня своєї компетентності й розвитку професійно-важливих якостей характеру і потенцій, що відповідають соціальним вимогам трудової діяльності, що здійснюється на основі самопізнання, самоактуалізації, самореалізації, самовиховання, самоосвіти, самоконтролю і забезпечує професійне становлення в процесі життєдіяльності [5, с. 58].

Ми погоджуємось з думкою, що існує замовлення суспільства на пізнання саморозвитку, оскільки для кожної людини важливо опанувати технології якісних самозмін, професійно самостверджуватись, що сприяє конкурентоспроможності на ринку праці. Це своєю чергою, стимулює людську психологію саморозвитку, при цьому забезпечуючи потребу соціуму в нових знаннях, вміннях, навичках та технологіях [6, с. 66].

Аналіз наукової літератури із врахуванням практичного досвіду [1], свідчать що професійна діяльність фахівців галузі безпеки людини вимагає від них готовності діяти в умовах невизначеності й ризику, супроводжується браком часу для прийняття правильних управлінських рішень, щодо ліквідації надзвичайної ситуації. Рятувальники у своїй діяльності постійно стикаються з нервово-психологічною напругою, фізичними навантаженнями, обмеженим простором, високою температурою навколишнього середовища, підвищеною вологістю повітря та іншими бар'єрами. Це своєю чергою продукує постійну готовність до виконання професійних обов'язків.

Готовність до виконання завдань за призначенням, вимагає від рятувальників цілеспрямованого неперервного саморозвитку, оскільки потрібно тримати тонус психолого-фізіологічних резервів організму, а постійне оновлення матеріально-технічного забезпечення, розробка тренінгів для самовдосконалення та самоствердження сприяє продуктивності в ситуаціях ризику. У цьому контексті світова спільнота, своєю чергою, всіляко роботизує діяльність спецслужб, задля збереження їхнього життя і здоров'я.

Підсумовуючи зазначимо, що всім людям, особливо рятувальникам потрібен неперервний саморозвиток, який повинен бути цілеспрямованим, комплексним, що сприяє конкурентності на ринку праці. Сам саморозвиток дає можливість кожному ставати вільним, відповідальним, доброзичливим, відкритим, а головне більш компетентним у сферах своєї діяльності, тобто стати суб'єктом своєї життєдіяльності та розвитку.

Література:

1. Коваль І. С. Професійно-психологічна підготовка майбутніх рятувальників ДСНС України / І. С. Коваль // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2015. Вип. 29. С. 178–183.
2. Книга національної освіти України [Електронний ресурс] / Акад. пед наук України; за ред. В. Г. Кременя. – К., 2009 (1) <http://refdb.ru/look/1238872-p6.html>.

3. Лозовой В. О. Саморозвиток особистості у філософській рефлексії та соціальній практиці. Монографія / Г. Г. Лозовой, Л. М. Сідак. Х.: Право, 2006. 256 с.

4. Освіта дорослих енциклопедичний словник / за ред. В. Г. Кременя, Ю. В. Ковбасюка. К. : Основа, 2014. 490 с.

5. Соцький К. О. Структура готовності студентів медичних коледжів до професійного саморозвитку / К. О. Соцький // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка. 2014. № 1. С. 55-62.

6. Фрицюк В. А. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх педагогів до безперервного професійного саморозвитку дис. док. Пед. наук : 13.00.04 / В. А. Фрицюк. Вінниця 2017. 532 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-93>

THE LIFE-LONG LEARNING CONCEPT IN THE CONDITIONS OF THE BANI-REALITY

КОНЦЕПЦІЯ LIFE-LONG LEARNING В УМОВАХ BANI-РЕАЛЬНОСТІ

Lavrynovych O. A. Лавринович О. А.

*Candidate of Philosophical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department of
Philosophy and Pedagogy
National Transport University
Kyiv, Ukraine*

*кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри філософії та педагогіки
Національний транспортний
університет
м. Київ, Україна*

Сучасний глобалізований світ непередбачуваний і нестабільний. Як зазначає відомий американський футуролог Жаме Кассіо (Jamais Cascio), ми живемо в епоху хаосу, інтенсивної відмови від структури, в реальності, яка активно чинить опір спробам зрозуміти, що відбувається. Масштаб і динаміку сучасних трансформацій Жаме Кассіо (Jamais Cascio) описує через концепцію BANI [1]. Акронім BANI складається з англійських слів brittle (крихкість), anxious (тривожність), nonlinear (нелінійність), incomprehensible (незбагненність). Ідея крихкості прояснює прагнення максимізації ефекту будь-якої системи, і до того ж небажання чи нездатність формування її резервів. Звичні для нас організації, способи дій, які здаються досить стійкими, можуть бути